

Trafikutskottets yttrande

1984/85:2 y

om myndighetsansvaret för frågor rörande landtransporter av farligt gods (prop. 1984/85:161 delvis)

Till försvarsutskottet

Försvarsutskottet har berett trafikutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1984/85:161 om ledningen av befolkningsskyddet och räddningstjänsten jämte motioner såvitt avser myndighetsansvaret för frågor rörande landtransporter av farligt gods.

Propositionen

I propositionen föreslås att en ny central myndighet, statens räddningsverk, skall ersätta civilförsvarsstyrelsen och statens brandnämnd. Till det nya verket föreslås att även beredskapsplaneringen mot kärnkraftsolyckor överförs från statens strålskyddsinstitut.

I det utredningsarbete som föregått propositionsförslaget (SOU 1983:77 och Ds Fö 1984:2) hade även föreslagits bl. a. att sjöfartsverkets uppgifter avseende transport av farligt gods skulle föras över till det nya verket. Detta förslag föreslås i propositionen inte nu bli genomfört. I denna fråga anför i propositionen sammanfattningsvis å ena sidan att sjöfartsverkets uppgifter avseende transport av farligt gods passar väl in i räddningsverkets uppgifter. Personal som handlägger dessa frågor finns för närvarande hos brandnämnden och kommer att finnas i räddningsverket med hänsyn till att olyckor med sådant gods ofta sker under transporter. Transporter av farligt gods till sjöss hör nära samman med frågor om sjösäkerhet och fartygskonstruktion och bör därför ligga kvar på sjöfartsverket. Det internationella samarbetet är olika för land- resp. sjötransporter. Enligt föredragande departementschefen talar övervägande skäl för att ansvaret för transporter av farligt gods på land samlas inom räddningsverket. Å den andra sidan anför i propositionen att sjöfartsverket endast i två år har haft hand om frågorna om transport av farligt gods. Av personalskäl vore det en nackdel med en flyttning av verksamheten nu. Mot denna bakgrund förordas inte nu att uppgifterna förs över till räddningsverket. Samordningen mellan myndigheterna bör förbättras. Föredraganden uttalar att han avser att i denna fråga noga följa utvecklingen och återkomma inom två år om det visar sig att lösningen inte är tillfredsställande.

Motioner

Bedömningen att det bör anstå med överförandet av sjöfartsverkets uppgifter avseende landtransporterna av farligt gods delas inte i motionerna 1984/85:3083 (s) och 1984/85:3084 (m) yrkande 1, båda yrkandena såvitt nu är i fråga. Motionärerna i den förstnämnda motionen pekar bl. a. på att personal som handlägger sådana frågor kommer att finnas i det nya verket och att den i propositionen föreslagna organisationen kan leda till dubbelarbete. I den sistnämnda motionen anges att skäl saknas att avvakta med införandet i två år. Motionärerna anför bl. a. att hänsynen till personalen talar för att organisationen tar fast form så snart som möjligt. I motionerna hemställs om riksdagsuttalande i enlighet med resp. motion.

Nuvarande ordning

Riksdagens beslut (prop. 1981/82:94, TU 1981/82:35, rskr. 1981/82:412) om åtgärder vid transport av farligt gods syftar till att olyckor i ökad utsträckning skall kunna förebyggas. Det sker genom

1. *En enhetlig lagsiftning* med regler för alla slags transporter med farliga varor – på land, till sjöss och i luften.
2. *En ny myndighetsorganisation* för landtransporterna.
3. *En förbättrad organisation* för tillsyn av transportverksamheten.

Lagen (1982:821) om transport av farligt gods är en ramlag med de grundläggande principerna för verksamheten. Bestämmelserna, som har grundats på förslag av kommittén för transport av farligt gods i betänkandet (Ds K 1980:10) Säkrare transporter av farligt gods (Del I), syftar till en ökad samordning av regler och myndighetsansvar. Mer detaljerade bestämmelser som är gemensamma för alla transport- och varuslag finns i förordningen (1982:923) om transport av farligt gods. Kompletterande föreskrifter för olika transportslag utfärdas av luftfartsverket för lufttransporter och av sjöfartsverket *dels* för sjötransporter, *dels* för landtransporter.

Sjöfartsverket handlägger också ärenden som inte gäller ett bestämt transportslag. Sjöfartsverkets handläggning av ärenden om farligt gods är delad mellan sektionen för farligt gods och marin miljö, som behandlar sjötransportfrågorna, och enheten för landtransporter av farligt gods (LFG-enheten). Den senare handlägger övriga ärenden om transport av farligt gods som sjöfartsverket svarar för. Båda organen ingår i sjöfartsinspektionen. Inom luftfartsverket ligger ansvaret för frågor om farligt gods på luftfartsinspektionen.

Trafikutskottet

Trafikutskottet ansluter sig till den bedömning som görs i propositionen och som sammanfattningsvis innebär att myndighetsansvaret för frågor

rörande transporter av farligt gods till sjöss och till lands bör ligga kvar på sjöfartsverket och dess sjöfartsinspektion. Trafikutskottet erinrar om att den nuvarande organisationen på området bygger på ett omfattande utredningsarbete och överväganden som gjorts av regeringen och en enhällig riksdag så sent som år 1982. Enligt utskottets uppfattning är det angeläget att verksamheten är *transportinriktad* och sålunda tas om hand av en myndighet med kompetens inom transportområdet. Landtransporter av farligt gods sker ofta i kombination med luft- och/eller sjötransporter. Det är därför svårt att samla normgivnings- och tillsynsansvaret för dessa transporter till en myndighet. Enligt utskottets mening bör man dock eftersträva att så sker i största möjliga utsträckning. Denna målsättning synes så långt det för närvarande är möjligt ha uppnåtts genom nuvarande ordning. Det finns därför, två och ett halvt år efter det att denna trätt i kraft, inte anledning att göra någon ändring. Såvitt utskottet känner till fungerar verksamheten väl. Om samordningen mellan sjöfartsverkets uppgifter på området och det nya räddningsverkets befattning med motsvarande frågor skulle visa sig inte fungera tillfredsställande kan det, som också aviseras i propositionen, finnas skäl för regeringen att återkomma med de förslag som i en sådan situation kan finnas motiverade.

Trafikutskottet tillstyrker sålunda för sin del propositionens förslag i den del som underställts utskottet av försvarsutskottet och avstyrker motionerna 1984/85:3083 (s) och 1984/85:3084 (m) yrkande 1, båda yrkandena såvitt nu är i fråga.

Stockholm den 9 maj 1985

På trafikutskottets vägnar
KURT HUGOSSON

Närvarande: Kurt Hugosson (s), Rolf Clarkson (m), Birger Rosqvist (s), Rune Torwald (c), Olle Östrand (s), Sven-Gösta Signell (s), Rune Johansson (s), Per Stenmarck (m), Görel Bohlin (m), Olle Grahn (fp), Sven Henriksen (vpk), Göran Riegnell (m), Anna Wohlin-Andersson (c), Ingrid Andersson (s) och Margareta Persson (s).

Avvikande mening

Rolf Clarkson (m), Per Stenmarck (m), Görel Bohlin (m), Olle Grahn (fp) och Göran Riegnell (m) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 2 börjar med "Trafikutskottet ansluter" och på s. 3 slutar med "i fråga" bort ersättas med text av följande lydelse:

Trafikutskottet ansluter sig till föredragandens och motionärernas bedömning att det finns ett nära samband mellan sjöfartsverkets uppgifter i fråga om

landtransporter av farligt gods och det föreslagna räddningsverkets motsvarande arbete. Enligt trafikutskottets uppfattning skulle det i längden bli administrativt ohanterligt och orationellt från säkerhetssynpunkt med en fördelning av ansvaret på två myndigheter. Betydande skäl talar således för att räddningsverket får ta över det fulla ansvaret för landtransportfrågorna.

Om det av olika skäl inte är möjligt att detta sker redan när verket inrättas den 1 juli 1986 anser trafikutskottet att en sammanföring av uppgifterna inte bör anstå under någon längre tid därefter. Tillräckliga skäl saknas sålunda att avvakta med ett beslut i frågan i två år. Det kan inte heller anses erforderligt att frågan ånyo av regeringen redovisas för riksdagen.

Enligt trafikutskottets uppfattning bör riksdagen med anledning av motionerna 1984/85:3083 (s) och 1984/85:3084 (m) yrkande 1, båda yrkandena såvitt nu är i fråga, som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet här ovan har anfört.